

טבת התשס"ח

בס"ד

ניתוקו של יוסף ממשפחתו לפרשת ויחי

אביך צוה, לפני מותו לאמר. **ז** כה-תאמרו ליוסף, אנא שא נא פשע אחיך וחסאתם פי-רעה גמולך, ועתה שא נא, לפשע עבדי אלהי אביך; ויבך יוסף, בדברם אליו. **יח** וילכו, גם-אחיו, ויפלו, לפניו; ויאמרו, הנינו לך לעבדים. **יט** ויאמר אליהם יוסף, אל-תיראו: כי התחת אלהים, אני. **כ** ואתם, חשבתם עלי רעה; אלהים, חשבה לטובה, למען עשה פיוס תזה, להחיות עם-רב. **כא** ועתה, אל-תיראו--אנכי אכלל אתכם, ואת-טפכם; וינחם אותם, וידבר על-לבם.

10. רש"י
אביך צוה - , (ב"ר יבמות סה) שינו בדבר מפני השלום כי לא צוה יעקב כן שלא נחשד יוסף בעיניו

11. בראשית ל"ז
(יח) ויראו אחי יוסף כי מת אביהם - מהו ויראו? הכירו במיתתו אצל יוסף. שהיו רגילים לסעוד על שולחנו של יוסף והיה מקרבן בשביל כבוד אביו ומשמת יעקב לא קרבן (ב"ר)
13. החזקוני בשם מדרש תנחומא י"ז
ויאמרו לו ישטמו יוסף - כששב יוסף מקבורת אביו עבר על הבור שהשליכוהו בו אחיו וברך עליו: שעשה לי נס במקום הזה, והם שמעו, על כן יראו פן תתחדש עליו כל הרעה שעשו לו

14. בראשית רבה ק' ח'
"שבכה על שחשוהו"
15. הספורנו

"ויבך יוסף - בהזכירם את אביו ואת חבתו שלא חשדו"
"לאמר אביך צוה - צוה שיאמרו ליוסף: "אביך צוה לנו, שנאמר אליך מאלינו, לא מצדו, שאינו חושד אותך כלל" אבל שאם יראו אחיך נאמר אליך אלה הדברים"

האם ידע יעקב על מכירת יוסף
16. רמב"ן על בראשית מ"ה, ה, כז
יראה לי על דרך הפשט שלא הוגד ליעקב כל ימיו כי אחיו מכרו את יוסף, אבל חשב כי היה תועה בשדה והמוצאים אותו לקחוהו ומכרו אותו אל מצרים, כי אחיו לא רצו להגיד לו חטאתם, אף כי יראו לנפשם פן יקצוף ויקללם, כאשר עשה בראובן ושמעון ולוי (מ"ט, ג-ז). ויוסף במוסרו הטוב לא רצה להגיד לו, ולכן נאמר 'ויצו אל יוסף לאמר אביך צוה לפני מותו לאמר' וגו', ואלו ידע יעקב בענין הזה היה ראוי להם שיחלו פני אביהם במותו לצוות את יוסף מפיו, כי ישא פניו ולא ימרה את דברו, ולא היו בסכנה ולא יצטרכו לבדות מלבם דברים.

17. מדרש פסיקתא רבתי פרשה ג'
כיון שהרגישו ביעקב שחולה באו והודיעו ליוסף. והרי כל שבחו של יוסף שהיה מפליג על כבוד אביו, ולא נכנס אצלו בכל שעה, שאילולי שבאו אחרים ואמרו לו אביו חולה לא היה יודע?
אלא להודיעך צדקו שלא רצה להתייחד עם אביו שלא יאמר לו היאך עשו כך אחיך ומקללם... לפיכך לא היה הולך אצל אביו בכל שעה.

18. רש"י
שמעון ולוי אחים - בעצה אחת על שכם ועל יוסף (מ"ט, ה);

ההקבלה בין מות יעקב לבין מות יוסף

1. בראשית נ'
כב וישב יוסף במצרים, הוא ובית אביו; ונתי יוסף, מאה ועשר שנים. **כג** וירא יוסף לאפרים, בני שלשים; גם, בני מכיר בן-מנשה--גלדו, על-ברכי יוסף. **כד** ויאמר יוסף אל-אחיו, אנכי מת; ואלהים פקד יפקד אתכם, והעלה אתכם מן-הארץ הזאת, אל-הארץ, אשר נשבע לאברהם ליצחק וליעקב. **כה** וישבע יוסף, את-בני ישראל לאמר: פקד יפקד אלהים אתכם, והעלתם את-עצמותי מזה. **כו** וימת יוסף, בן-מאה ועשר שנים; ויחנטו אתו, ויישם בארון במצרים.

2. בראשית מ"ז
(כח) ונתי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי מי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה

3. בראשית מ"ח
(ה) ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים עד באי אלך מצריתם לזאת הם אפרים ומנשה בראובן ושמעון יהיו לי:

4. בראשית מז
כט ויקברו מי-ישראל, למות, ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם-נא מצאתי חן בעיניך, שים-נא ידך תחת רגלי; ועשית עמדי חסד ואמת, אל-נא תקברני במצרים. **ל** וישכבתי, עם-אבותי, וישאתני ממצרים, ויקברתני בקברתם; ויאמר, אנכי אעשה כדברך. **לא** ויאמר, השבעה לי--וישבע, לו; וישתחו ישראל, על-ראש המטה.

5. בראשית מ"ט
א ויקרא יעקב, אל-בניו; ויאמר, האספו ואגידה לכם, את אשר-יקרא אתכם, באחרית הימים.

6. בראשית נ'
ב ויצו יוסף את-עבדיו את-הרפאים, לחנט את-אביו; ויחנטו הרפאים, את-ישראל.

7. בראשית נ'
הניגוד בין מות יעקב לבין מות יוסף
א ויפל יוסף, על-פני אביו; ויבך עליו, וישק-לו.
ג וימלאו-לו ארבעים יום, כי פן ימלאו ימי החנטים; ויבכו אתו מצרים, שבעים יום. **ד** ויעברו, ימי בכיתו, וידבר יוסף, אל-בית פרעה לאמר: אם-נא מצאתי חן, בעיניכם--דברו-נא, באזני פרעה לאמר. **ה** ויבאו עד-ג'ן האטד, אשר בעבר הירדן, ויספדו-שם, מספד גדול וכבד מאד; ויעש לאביו אבל, שבעת ימים. **ו** וירא יושב הארץ הפגעני את-האבל, בג'ן האטד, ויאמרו, אבל-כבד זה למצרים; על-כן קרא שמה, אבל מצרים, אשר, בעבר הירדן.

8. בראשית מז
כט ויצו אותם, ויאמר אליהם אני נאסף אל-עמי--קברו אתי, אל-אבותי: אל-המערה--אשר בשדה, עפרון החתי. **ל** במערה אשר בשדה המכפלה, אשר על-פני-ממרא--בארץ פנעו: אשר קנה אברהם את-השדה, מאת עפרן החתי--לאחזת-קבר.

9. בראשית נ'
טו ויראו אחי-יוסף, כי-מת אביהם, ויאמרו, לו נשטמנו יוסף; והשב ישיב, לנו, את פל-הרעה, אשר גמלנו אתו. **טז** ויצו, אל-יוסף לאמר:

